

HSS-03

การเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

Media Exposure and Online Media Perception of Undergraduate Students towards
Political Participation in Khon Kaen

ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล¹ และสมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์²

Trirath Pluempitichaikul¹, and Somdech Rungsrissawat²

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาและสื่อออนไลน์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาโฆษณาประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

อีเมล: Trirath.pl@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่ขอนแก่น และ 3) เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด จากนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ทั้งในด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และระยะเวลาในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารอยู่ในเกณฑ์ดี สอดคล้องกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยเฉพาะด้านนโยบาย ด้านกิจกรรม และด้านโครงการค่าเฉลี่ยยังถือว่ามีการรับรู้มาก ทั้งนี้จากการศึกษาจะเห็นว่าสื่อออนไลน์มีพลังอำนาจในการก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการตื่นรู้ในเชิงข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ตลอดจนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะพบว่านักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรีให้ความสำคัญต่อข่าวสารในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ให้น้ำหนักน้อย และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่าการรับรู้เนื้อหาข่าวสารทางการเมืองด้านโครงการ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ในด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการเปิดรับสื่อด้านเวลาการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจะร่วมกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้

คำสำคัญ : ข่าวสารทางการเมือง, การเปิดรับสื่อ, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, สื่อออนไลน์, นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

The objectives of this study are 1.) to study media exposure and political news perception via online media platforms of undergraduate students in Khon Kaen 2.) to study political participation of undergraduate students in Khon Kaen 3.) to study influencing online media platforms towards media exposure and political news perception of undergraduate students in Khon Kaen This research used quantitative research methods distributing a survey to collect the data of 400 samples from undergraduate students in the Khon Kaen. The result addressed that next information exposure, information search, and duration of exposure of the information were consistent with perception of political news. Especially, perception of political policies, activities, and projects were above average. The study showed that online media could highly influence on political awareness and perception. Moreover, female undergraduate students were likely to focus on the political participation news, especially those who were studying 3rd year. While 4th year students less exposed to political information than their counterparts.

Keywords: Political News, Media Exposure, Political Participation, Online Media, Undergraduate Student.

บทนำ

แม้สังคมจะมีพัฒนาการไปในช่วงหลายศตวรรษที่ผ่านมาการสื่อสารยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ถือเป็นเครื่องมือสำคัญของมนุษย์เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของตนและเพื่ออยู่ร่วมกับคนในสังคมซึ่งถือได้ว่าการสื่อสารมวลชนมีบทบาทอย่างสำคัญในการสื่อสารกับมวลชนได้โดยไม่ถูกจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ทำให้เห็นว่าการแสดงบทบาทของสื่อมวลชนนั้นก่อให้เกิดผลกระทบแก่สังคมโดยทั่วไปในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการสื่อสารทางการเมืองให้สอดคล้องกับรูปแบบของกระบวนการสื่อสารพื้นฐาน โดยผู้ส่งสาร ได้แก่ นักวิชาการ นักการเมือง ผู้บริหาร หรือผู้นำทางความคิดทางการเมืองได้ส่งข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางอย่างสื่อสังคมออนไลน์ไปยังผู้รับสาร อันได้แก่ ประชาชนทั่วไปเพื่อมุ่งให้เกิดผลกระทบ (Effect) แก่ประชาชนที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและการกระทำต่างๆ ทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองที่ให้ความสำคัญในเรื่องการสื่อสารการเมือง (Political Communication) พิจารณาการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการเมืองทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาคหรือระดับบุคคล ในแง่ของอิทธิพลการสื่อสารต่อการเชื่อมั่นของผู้นำทางการเมือง

การสื่อสารจึงนับเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทางสังคมและการเมืองทุกรูปแบบ (Fagen, 1966) ซึ่งมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาถึงบทบาทการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมือง อาทิ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความแปลกแยกทางการเมือง (Political Alienation) และพฤติกรรมต่างๆ ที่การสื่อสารเข้ามาเชื่อมโยงอยู่ตลอดเวลา

เช่นเดียวกับการรับรู้ถือเป็นส่วนกำหนดกรอบแนวคิดของมนุษย์ ในการประเมินบุคคลและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและเป็นตัวกำหนดท่าทีและพฤติกรรมแสดงออกต่อสิ่งต่างๆของมนุษย์อาจกล่าวได้ว่าการรับรู้เป็นความหมายต่อสิ่งต่างๆ ในปัจจุบันและอนาคตความสนใจ ในการศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่องกระบวนการรับรู้ของมนุษย์ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาด้านการสื่อสาร ซึ่งการรับรู้ในข่าวสารก็ยังคงเป็นปัญหาสำคัญในการพิจารณาข้อมูลข่าวสารในยุคที่สังคมไร้พรมแดนด้านการสื่อสาร โดยที่นักศึกษาและประชาชนจำนวนมากไม่น้อยที่รับอิทธิพลจากการรับรู้ของสื่อทั้งข้อมูลข่าวสารที่จริงบ้างเท็จบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อมูลข่าวสารในเชิงการเมือง ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับแนวทางในการรับรู้ที่จำเป็นต้องมีวิจารณญาณภายใต้ข้อมูลที่ถูกล้นกรองแล้วว่าถูกต้อง

ปัจจุบันสื่อออนไลน์ก็ถือว่าเป็นช่องทางที่ได้รับความสนใจจากประชาชนในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารทางการเมือง จะเห็นได้จากช่วงของการเลือกตั้งที่ผ่านมาเมื่อช่วง พ.ศ. 2562 สื่อใหม่หรือสื่อออนไลน์ถือเป็นสื่อที่ได้รับความสนใจจากการหาเสียงเลือกตั้งและโดยที่ นักการเมืองมีการใช้ช่องทาง Facebook Twitter Instagram และ YouTube ในการหาเสียงเลือกตั้งและสร้างชุมชนทางการเมืองไว้เพื่อให้ประชาชนรับข่าวสารการลงพื้นที่นโยบายที่ผู้สมัครเสนอ รวมไปถึงจนถึงกิจกรรมที่ผู้สมัครทำในแต่ละวัน สื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่สามารถสร้างการเข้าถึงการมีส่วนร่วมเรื่องราวต่างๆ จะถูกอัปเดตตลอดเวลาจนถึงเหตุการณ์จริงสดใหม่ที่ประชาชนได้รับด้วย จึงเป็นช่องทางที่ได้รับความนิยมและใช้อย่างแพร่หลายในการหาเสียงเลือกตั้งที่ผ่านมาได้มากที่สุด ทั้งนี้สื่อออนไลน์สามารถสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นอย่างดีทั้งการเลือกตั้ง การรับข่าวสาร จนกระทั่งเกิดการร่วมชุมนุมต่างๆทางการเมือง สื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและพรรคการเมือง (มัทนา เจริญวงศ์, 2552) อีกทั้งจะพบว่าพลังสำคัญในการสร้างแรงขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง และยังเป็นตัวชี้วัดแนวโน้มของสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองที่สำคัญในอีกนัยหนึ่งด้วย (ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล, 2562)

ในแง่นี้ข่าวสารทางสื่อออนไลน์มีบทบาทกับสังคมปัจจุบันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้มีข้อมูลข่าวสารบนช่องทางออนไลน์มีอยู่มากมายซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถหาหน้าที่ได้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารโดยมีสื่อใหม่ (New Media) อาทิ เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) ทวิตเตอร์ (Twitter) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน (สุดที่วิล สุขใส, 2558) ซึ่งนอกจากจะเพิ่มความสะดวกในการติดต่อสื่อสารแล้วยังมีบทบาทในการกำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ดังนั้นข่าวสารทางสื่อออนไลน์จึงมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเสพข้อมูลข่าวสารของผู้คนในยุคปัจจุบัน (สุกัญญา บุรณเดชาชัย, 2552) ได้กล่าวว่าการเปิดรับข่าวสารทางออนไลน์มีการพัฒนามากขึ้นย่อมส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านต่าง ๆ ในทางที่ดีเพิ่มขึ้นด้วย

อย่างไรก็ดีประชาชนที่ได้รับการศึกษามีความสามารถและทักษะในการเข้าถึงเข้าใจและตระหนักถึงนโยบายทางการเมืองในฐานะพลเมืองได้ดีเพียงไร ซึ่งนำไปสู่แนวทางในการศึกษา การเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างไรและส่งผลต่อการพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาหรือไม่ โดยทำการศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตจังหวัดขอนแก่น ผลวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงสื่อออนไลน์มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาและสามารถนำไปใช้

ประกอบการพิจารณาวางแผนการสื่อสารทางสื่อออนไลน์เพื่อพัฒนามิติทางการเมืองสู่ระบอบประชาธิปไตยได้เหมาะสมกับบริบททางสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารจากสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสารแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาเป็นแนวทางการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อออนไลน์ แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อออนไลน์ต่อการเมือง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากแนวคิดและทฤษฎี รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าปัจจัยในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากสื่อออนไลน์มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารจากสื่อออนไลน์ผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมในการเลือกเปิดรับสื่อ การเลือกให้ความสนใจ การเลือกรับรู้และเลือกตีความหมาย และการเลือกจดจำเนื้อหาสาระจากสื่อเพื่อสนองความต้องการในการรับรู้ข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ สำหรับในการใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองการพูดคุยแสดงความคิดเห็นทางการเมืองและรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาล การช่วยรณรงค์ให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ตามนโยบายของรัฐบาล สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ร่วมประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้อื่นไปใช้สิทธิทางการเมืองไปร่วมลงประชามติเพื่อแสดงการสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆตามโครงการของรัฐบาล ทั้งนี้จากแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการวิจัยเรื่อง “การเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารในสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น” ในครั้งนี้ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือ โดยทำการเก็บข้อมูลแบบครั้งเดียว (Cross Sectional Study) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ถูกสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-Ended Questionnaire) แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อออนไลน์

ตอนที่ 3 คำถามการรับรู้เนื้อหาข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในด้านเนื้อหาข่าวสาร ได้แก่ นโยบายของรัฐบาล กิจกรรมของรัฐบาล โครงการของรัฐบาล

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ กระบวนการที่ประชาชนได้ตัดสินใจเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางการเมืองด้วยความสมัครใจตามนโยบายรัฐบาล

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

ทั้งนี้ได้มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977 อ้างใน ปญญณณ เทพประสิทธิ์, 2558) จากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านนิเทศศาสตร์รวม 6 ท่าน ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนี IOC ที่มีค่ามากกว่า 0.5 ตามเกณฑ์

และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วจึงนำผลวิจัยที่ได้มาทดสอบสถิติด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค โดยมีรายละเอียดค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS ในการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538) โดยหากได้ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ โดยจากการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามชุดนี้ได้ ค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha Correlation) เท่ากับ 0.981 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามชุดนี้มีความน่าเชื่อถือ

โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงระดับปริญญาตรีเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากนักศึกษาเป็นกลุ่มมวลชนที่พลังสร้างสรรค์และไวต่อการรับข่าวสารทางการเมืองและยังมีการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในการตอบสนองต่อข่าวสารต่างๆ ซึ่งถือได้ว่ากลุ่มนักศึกษาเป็นกำลังสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนารูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในอนาคตโดยผู้วิจัยได้พิจารณาสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบมีชั้นเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 400 คน (Taro Yamane, 1987)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.ด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร	3.53	0.981	มาก
2.ด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร	3.32	0.997	ปานกลาง
3.ด้านเวลาการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร	3.57	0.806	มาก
รวม	3.48	0.928	มาก

จากตารางที่ 1 การวิจัยพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้ง 3 ด้านโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.928) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเวลาเปิดรับข้อมูลข่าวสารมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.57$) รองลงมาคือ ด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.53$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.32$)

โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D.=0.981)ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาคือ ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับพรรคการเมืองและนักการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ และท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการลงประชามติผ่านสื่อออนไลน์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.54$) ต่อมาคือ ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ในประเด็นการปฏิบัติหน้าที่และการตรวจสอบข้าราชการการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรี ($\bar{X} = 3.50$) และท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในประเด็นการนำเสนอกฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติต่างๆและรัฐธรรมนูญผ่านสื่อออนไลน์ ($\bar{X} = 3.41$) ตามลำดับ

ต่อมาเป็นพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.997) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางเมืองจาก ทวิตเตอร์ (Twitter) มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางเมืองจาก เฟซบุ๊ก (Facebook) ($\bar{X} = 3.59$) ต่อมาคือ ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางเมืองจาก ยูทูป (Youtube) ($\bar{X} = 3.51$) ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางเมืองจาก อินสตาแกรม (Instagram) ($\bar{X} = 3.45$) ท่านมีการเปิดรับข่าวสารทางเมืองจากคลับเฮ้าส์ (Clubhouse) ($\bar{X} = 2.74$) และท่านมีการรับเปิดข่าวสารทางเมืองจากไลน์ (Line) ($\bar{X} = 2.61$) ตามลำดับ

และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ด้านเวลาการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D. = 0.806) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ท่านใช้ระยะเวลาในการรับข่าวสารทางเมืองจาก ทวิตเตอร์ (Twitter) ต่อหนึ่งครั้งมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ ท่านใช้ระยะเวลา ในการรับข่าวสารทางเมืองจาก เฟซบุ๊ก (Facebook) ต่อหนึ่งครั้ง ($\bar{X} = 3.95$) ต่อมาคือ ท่านใช้ระยะเวลาในการรับข่าวสารทางเมืองจาก ยูทูป (Youtube) ต่อหนึ่งครั้ง ($\bar{X} = 3.89$) ท่านใช้ระยะเวลาในการรับข่าวสารทางเมืองจาก อินสตาแกรม (Instagram) ต่อหนึ่งครั้ง ($\bar{X} = 3.64$) ท่านใช้ระยะเวลาในการรับข่าวสารทางเมืองจากคลับเฮ้าส์ (Clubhouse) ต่อหนึ่งครั้ง ($\bar{X} = 2.88$) และท่านใช้ระยะเวลาในการรับข่าวสารทางเมืองจากไลน์ (Line) ต่อหนึ่งครั้ง ($\bar{X} = 2.73$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การรับรู้เนื้อหาข่าวสารของรัฐบาลของนักศึกษา

ประเด็นการรับรู้	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
ด้านนโยบาย	4.00	0.474	มาก
ด้านกิจกรรม	4.00	0.528	มาก
ด้านโครงการ	3.72	0.998	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.90	0.667	มาก

จากตารางที่ 2 การรับรู้เนื้อหาข่าวสารของรัฐบาล พบว่าในงานศึกษานี้แบ่งการรับรู้เนื้อหาข่าวสารเป็น 3 ด้านได้ ข่าวสารด้านนโยบายของรัฐบาล ข่าวสารด้านกิจกรรมของรัฐบาล และข่าวสารด้านโครงการของรัฐบาล ซึ่งจากการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารของรัฐบาลด้านนโยบาย มีค่าเฉลี่ย 4.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้มากเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารของรัฐบาลด้านนโยบายในประเด็นปกป้องเขตอุทยานพระมหาราชภัฏศรีสะเกษมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.23 ถือว่ามีการรับรู้มากที่สุด รองลงมา คือ ประเด็นการสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศและความสงบสุขของประเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.13 ถือว่ามีการรับรู้มาก และประเด็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.80 ถือว่ามีการรับรู้มาก ต่อมาเป็นการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารของรัฐบาลด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 4.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้มากเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารของรัฐบาลด้านกิจกรรมในประเด็นกิจกรรมน้อมรำลึกวันคล้ายวันสวรรคต รัชกาลที่ 9 มีค่าเฉลี่ย 4.24 ถือว่ามีการรับรู้มากที่สุด รองลงมา คือ ประเด็น กิจกรรมส่งเสริมข้าราชการไทยออกกำลังกายทุกวันพุธมีค่าเฉลี่ย 4.16 ถือว่ามีการรับรู้มาก และประเด็นกิจกรรมเสริมศักยภาพและขับเคลื่อนผู้นำเยาวชน พลเมืองคาร์บอนต่ำ น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.80 ถือว่ามีการรับรู้มาก ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารของรัฐบาลด้านโครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.72 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้มากเกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารของรัฐบาลด้านโครงการในประเด็น โครงการคนละครึ่งมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.22 ถือว่ามีการรับรู้มากที่สุด รองลงมา คือ ประเด็น โครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ถือว่ามีการรับรู้มาก และประเด็นโครงการเราเที่ยวด้วยกันและโครงการ 33 เรารักกัน น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.47 ถือว่ามีการรับรู้มาก ส่วนในแง่การมีส่วนร่วมทางการเมืองจากการศึกษาพบว่าภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ย 3.20

หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง ในประเด็นการติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมือง เช่น การแถลงนโยบาย การดำเนินงานต่างๆ ของรัฐบาล มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.74 ถือว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองมาก รองลงมา คือ ประเด็น ร่วมลงประชามติในการสนับสนุน/ต่อต้านรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย 4.30 ถือว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง และ ประเด็น อภิปรายแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.87 ถือว่ามีส่วนร่วมทางการเมืองปานกลาง

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	P-value
ชั้นปีที่ 1	97	3.13	0.855	0.823	0.482
ชั้นปีที่ 2	101	3.28	0.853		
ชั้นปีที่ 3	113	3.21	0.803		
ชั้นปีที่ 4	89	3.11	0.904		
รวม	400				

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองพบว่านักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 3 ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาในระดับชั้นปีอื่น ๆ มากที่สุด อีกทั้งจากการศึกษาพบอีกว่านักศึกษาเพศหญิงจะให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มากกว่าเพศชาย และเมื่อผู้วิจัยได้นำตัวแปรอิสระได้แก่ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ในด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และด้านเวลาการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารในด้านนโยบาย ด้านกิจกรรม และด้านโครงการของรัฐบาล มาทำการวิเคราะห์และสร้างสมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่าการรับรู้เนื้อหาข่าวสารทางการเมืองด้านโครงการ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อออนไลน์ในด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสาร และการเปิดรับสื่อด้านเวลาการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจะร่วมกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เพราะฉะนั้น นักศึกษาที่มีการรับรู้เนื้อหาข่าวสารด้านโครงการน้อย มีมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อออนไลน์ในด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสารน้อย และมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อออนไลน์ในด้านเวลาการเปิดรับข้อมูลข่าวสารน้อย จะมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในด้านลักษณะประชากรในครั้งนี้ พบว่ากลุ่มนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรีให้ความสำคัญกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่าชาย ซึ่งให้เห็นว่า ในสภาพการณ์ปัจจุบันนักศึกษาหญิงได้ให้ความสำคัญในเรื่องการเมืองมากกว่านักศึกษาชาย ทั้งนี้ อาจเพราะไม่ต้องการเห็นความขัดแย้งที่รุนแรง และเป็นช่วงเวลาช่วยในการไตร่ตรองหาทางออกที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย สอดคล้องกับ ปิยะรัตน์ ช่วยเรือง และ แอนนา จุมพลเสถียร (2557) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลต่อการสื่อสารทางการเมืองบนเฟซบุ๊ก (Facebook) ได้อธิบายไว้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมีเหตุผลในการเปิดรับเพื่อติดตามสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมืองมากที่สุด ขัดแย้งกับ มิวบราท์ และ เกลว (Milbrath and Goel, 1977) ที่พบว่า เพศชายมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิงและยังได้พบอีกว่าในหมู่คนที่มีฐานะต่ำ (Lower Status) อัตราการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันมาก คือผู้ชายมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง อย่างไรก็ตาม อัตราความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของเพศชายและเพศหญิงจะลดลงก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นทันสมัยมากขึ้นด้วย เพราะผู้หญิงมีความรู้มากขึ้นมีรายได้มากขึ้นจากการออกไปทำงานนอกบ้านและมีการขยายตัวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับบทบาทสตรีมาเกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย ยังพบว่า นักศึกษาระดับการศึกษาชั้นปีที่ 3 มากที่สุด ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 น้อยที่สุด ตามลำดับ โดยยังพบว่า นักศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด และภาคใต้ ส่วนภาคกลางและภาคเหนืออื่นนั้น ให้นำหนักในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเพราะนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่เป็นเยาวชนหญิงปัจจุบันเริ่มหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพื่อที่จะส่งเสริมและมีส่วนร่วมเป็นแรงขับเคลื่อนประเทศชาติ มากกว่าที่จะคอยเป็นเพียงแรงสนับสนุนเช่นในอดีตที่ผ่านมาอุปสรรคที่มีพื้นที่และโอกาสในการแสดงออกทางการเมืองทั้งในทางตรงและในเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ตลอดเวลาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ได้รับการบ่มเพาะ (Cultivation) ทั้งในด้านของความรู้ที่ได้รับสั่งสมมารวมถึงความพร้อมทางวุฒิที่เริ่มพัฒนาสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุและผลไปสู่อุดมการณ์ความเชื่อและการปฏิบัติตนอย่างหนึ่งอย่างใดต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง สอดคล้องกับ มิวบราท์ และ โกลว (Milbrath and Goel, 1977) พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้นและการศึกษาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากระดับการศึกษาของบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติอื่น ๆ ของบุคคลด้วยทั้งในด้านที่เกี่ยวกับทัศนคติความเชื่อและปัจจัยสภาพทางเศรษฐกิจสังคมอื่นๆ กล่าวคือ ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีรายได้สูงมีอาชีพที่มีสถานะสูงได้รับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าและรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่าด้วย รวมไปถึง

นักศึกษาที่จะคิดสื่อแสดงความหมายเชิงสัญลักษณ์ต่อภาพสะท้อนของผู้นำทางการเมืองสู่พื้นที่ร่วมตามระบอบประชาธิปไตยเฉกเช่นที่ผ่านมา สอดคล้องกับ สิทธิพันธ์ พุทธหุน (สิทธิพันธ์ พุทธหุน, 2531) ที่อธิบายการเมืองผ่านแนวคิด

Huntington ในความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมืองก็ถือเป็นสาเหตุประการสำคัญอันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาการขัดแย้งจะมาจากกลุ่มผู้นำเก่าที่มีอำนาจกับกลุ่มผู้นำใหม่เป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกระดมประชาชนให้เกลียดชังระบบการเมืองแบบเดิมๆ เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับระบบการเมืองของตนโดยอ้างว่ายุติธรรมมากกว่าเดิมและท้ายที่สุดแล้วการขัดแย้งนี้มักนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปของการใช้กำลังรุนแรง

ผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อออนไลน์ พบว่า ภาพรวมนักศึกษาที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมาจากสื่อสังคมออนไลน์ ได้ชี้ให้เห็นว่าเป็นช่องทางที่นักศึกษาสามารถเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากสื่อดังกล่าวมีคุณลักษณะที่สามารถเข้าถึงคนจำนวนมากอีกทั้งนักศึกษารุ่นใหม่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีด้วยความคุ้นชินที่กระตุ้นให้เข้าไปสื่อแสดงตัวตนในแต่ละวัน จึงทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างสะดวกรวดเร็วและยังสามารถเสนอความคิดเห็นได้ด้วยการโพสต์หรือการกดไลก์ หรือกดแชร์และสะท้อนความเป็นตัวตนในฐานะผู้มีอำนาจในสังคม

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในด้านการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร นักศึกษามุ่งทิศทางการไปที่ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกความคิดเห็นในทางการเมือง โดยเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตทางการเมืองในแง่ของการเปิดพื้นที่ร่วมในการถกเถียงพูดคุยถึงสาระเนื้อหาของแนวทางเชิงการเมืองที่น่าสนใจ หรือแม้แต่ในด้านการค้นหาข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์ของนักศึกษาก็พบว่าแนวโน้มในการใช้ช่องทางทางสังคมออนไลน์ผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ ทวิตเตอร์ (Twitter) เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) เป็นต้น ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งนำไปสู่การพิจารณาข่าวสารต่างๆ ของนักศึกษา และเราจะพบว่า กระแสความตื่นตัวในการค้นหาข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์มีพัฒนาการในแง่ของช่องทางมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของคลับเฮ้าส์ (Clubhouse) ซึ่งถือเป็นช่องทางสื่อสารแนวใหม่ที่สามารถให้ผู้ใช้งานเป็นผู้ร่วมรับฟังและนำเสนอผ่านการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดกว้าง ทั้งนี้ก็สอดคล้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของนักศึกษาในยุคปัจจุบัน หรือแม้กระทั่งการใช้ช่องทางส่งต่อข้อมูลข่าวสารผ่านไลน์ (Line) ก็เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ทั้งในระดับองค์กรไปจนถึงระดับบุคคล ในแง่แล้ว แมคคอมบ์ส และ เบคเกอร์ (McCombs and Becker, 1979. p. 51) ได้อธิบายไว้ว่า บุคคลจะเปิดรับข่าวสารนั้นก็เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเองเพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตเหตุการณ์รอบตัวจากสื่อมวลชนเพื่อให้ตนรู้เท่าทันเหตุการณ์และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะได้รับรู้และเพื่อช่วยในการตัดสินใจ และเพื่อต้องการข้อมูลในการพูดคุยสนทนา (Discussions) ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการสนทนากับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังเพื่อมีส่วนร่วม (Participating) ในการรับรู้เหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัว ทั้งยังช่วยเสริมสร้างความคิดเห็น (Reinforcement) ให้มั่นคงยิ่งขึ้นหรือสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว

ขณะที่ ยูพา สุภากุล (2534) ได้อธิบายเกณฑ์ในการเลือกเปิดรับสื่อไว้ว่าบุคคลจะทำการเลือกสื่อตามความเคยชิน (Accustomed) โดยผู้รับสารบางคนไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการเปิดรับสื่อที่ตนเองเคยรับและเลือกสื่อที่สอดคล้องกับตน (Consistency) ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่สอดคล้องกับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของตนเองที่ตนเองสะดวกและนิยม

(Convenience Preferences) ในทางสื่อสังคมออนไลน์ จากผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อที่สื่อแสดงตัวตน
ที่ผู้ใช้จะต้องเข้ามาทำการเช็คอิน (check-in) ในแต่ละวันทำให้รับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางนี้จากโพสต์และแชร์ได้อย่าง
รวดเร็วซึ่งทำให้เกิดการติดตาม (Follow Up) เนื้อหาข่าวสารทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผลการวิจัย ด้านการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารด้านนโยบายของรัฐบาล พบว่า ภาพรวมของนักศึกษาปริญญาตรีมี
การรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารเชิงนโยบายมากที่สุดในประเด็นปกป้องเขตสุขภาพนพระมหากษัตริย์ อาจด้วยเพราะมีการผลิตซ้ำ
ภาพแทน (Representation) ความจงรักภักดีต่อสถาบันภายใต้จิตสำนึก (Sub-Consciousness) ความเป็นทหารที่คุ้นชินกับการ
อบรมบ่มเพาะ (Cultivation) จึงถ่ายโอนอุดมการณ์เช่นนั้นไปยังเยาวชนและประชาชนคนไทยให้รับรู้ จดจำ ถึงนโยบายในแบบ
ฉบับเดียวกัน ทั้งนี้ เพราะรัฐบาลทหารมีชุดความรู้ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์แบบภาพเหมารวม (Stereotype) ที่
สามารถทำให้คนไทยรับรู้ได้ง่ายโดยเร็วอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว รองลงมา คือ ประเด็นการสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของ
ประเทศและความสงบสุขของประเทศ ซึ่งถือเป็นเรื่องในการรับรู้ของคนไทยส่วนใหญ่ถึงการมุ่งเน้นเกี่ยวกับแนวทางการป้องกัน
ประเทศ และการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินโดยมีหน่วยงานทางการทหารและตำรวจ ตลอดจนฝ่ายปกครองเป็น
กลไกสำคัญ ในขณะที่ประเด็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน มีการรับรู้ที่น้อย
ที่สุดเมื่อเทียบกับประเด็นอื่นทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการรับรู้ได้พบว่ายังอยู่ในเกณฑ์มาก ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษามอง
ว่า อาจเป็นเรื่องที่ยังไม่มีความสำคัญและมีประเด็นการพัฒนาอื่นที่ควรจัดการมากกว่า

ทั้งนี้ในดำเนินนโยบายประเด็นการปกป้องเขตสุขภาพนพระมหากษัตริย์เป็นเรื่องที่อยู่ในใจคนส่วนใหญ่เป็นทุนเดิมทำ
ให้การสื่อสารของรัฐบาลสามารถสร้างการรับรู้จดจำต่อความต่อนักศึกษาในฐานะผู้รับสารได้ไม่ยาก ตามด้วยประเด็นการสร้างความ
มั่นคงและความปลอดภัยของประเทศและความสงบสุขของประเทศ ซึ่งนักศึกษาได้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการรักษาความ
มั่นคงของภาครัฐ ขณะที่ประเด็นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนให้น้ำหนัก
น้อยที่สุด แต่ก็ไม่ได้สะท้อนว่านักศึกษาจะไม่เห็นความสำคัญ ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าประเด็นนี้มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสาร
มาก ดังที่ ดนูพล อุ๋นจินตามณี (2545) อธิบายว่า บุคคลจะเลือกสนใจหรือเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่
หลายๆ แหล่งด้วยการแสวงหาตามความคิดเห็นหรือความสนใจที่สอดคล้องกับทัศนคติเดิมของตนเองที่มีอยู่ก่อนโดยจะเลือกรับรู้
และตีความตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะ
อารมณ์ในขณะนั้น บางครั้งอาจบิดเบือนข่าวสารให้ไปในทิศทางที่ตนเองต้องการเพื่อให้สอดคล้องกับความคิดของตนเอง สอดคล้อง
กับ สิทธิพันธ์ พุทธหนู (2531) รัฐบาลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของสังคมมากขึ้น ซึ่งใน
สังคมดั้งเดิมถูกรอบงำด้วยความเชื่อหรือประเพณีที่ฝังงายว่าการเมืองเป็นเรื่องของคนชั้นสูงต่อมาอำนาจรัฐบาลกลางแผ่ขยาย
มากขึ้นความเจริญกระจายไปสู่ชนบท การศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนในชนบทมากยิ่งขึ้นจนในที่สุดชาวชนบทก็
จะเกิดความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเองและพยายามเรียกร้อง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่พวกเขา
ต้องการมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารด้านกิจกรรมของรัฐบาล พบว่า ภาพรวมของนักศึกษาปริญญาตรีมีการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารมากที่สุดในประเด็นกิจกรรมน้อมรำลึกวันคล้ายวันสวรรคต รัชกาลที่ 9 เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจและความสำคัญของการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งแนวทางในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตลอดจนการตรอกย้ำจากการสืบสาน ต่อยอดของรัฐบาลที่ได้รับพระบรมราโชบายจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ซึ่งผ่านสื่อทั้งกระแสหลักและสื่อออนไลน์อยู่เสมอ จึงส่งผลให้กิจกรรมน้อมรำลึกวันคล้ายวันสวรรคต รัชกาลที่ 9 เข้าไปอยู่ในการรับรู้ของคนไทยจำนวนมาก ตามด้วยประเด็นกิจกรรมส่งเสริมข้าราชการไทยออกกำลังกายทุกวันพุธ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่โดยเป็นแนวทางของรัฐบาลที่จะส่งเสริมให้ทั้งภาคส่วนราชการนำร่องการดูแลสุขภาพ เพื่อให้เกิดความนิยมต่อไปจากทั้งภาคเอกชนและประชาชนในวงกว้าง ขณะที่ประเด็นประเด็นกิจกรรมเสริมศักยภาพและขับเคลื่อนผู้นำเยาวชน พลเมืองคาร์บอนต่ำมีการรับรู้น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นๆ ก็เนื่องจากนักศึกษายังขาดความเข้าใจในเรื่องความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมด้านคาร์บอน อีกทั้งอาจยังมองว่าเป็นเรื่องห่างไกลจากตนเอง

ผลการวิจัยการรับรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวสารด้านโครงการของรัฐบาล พบว่า ภาพรวมนักศึกษาปริญญาตรีมีการรับรู้เนื้อหาข่าวสารด้านโครงการมากที่สุดในประเด็นโครงการคนละครึ่ง ซึ่งให้เห็นว่านักศึกษามีการเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก และโครงการคนละครึ่งมีผลต่อการแบ่งเบาภาระทางการเงินอย่างมาก ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างแพร่หลายในสื่อสังคมออนไลน์ ตามด้วยประเด็นโครงการยิ่งใช้ยิ่งได้ ก็เป็นอีกโครงการที่มีการนำเสนอข้อมูลอย่างแพร่หลายและมีประโยชน์โดยตรงต่อตัวนักศึกษาในฐานะผู้รับบริการจากโครงการ ขณะที่ประเด็นโครงการเราเที่ยวด้วยกันและโครงการม.33 เรารักกันมีการรับรู้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเด็นอื่น ซึ่งเฉลี่ยก็มีการรับรู้ไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากโครงการดังกล่าวมีทิศทางที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากบุคคลที่มีรายได้และมีภาระงานทำแล้วมากกว่านักศึกษาที่ยังมีพลังทางทุนทรัพย์น้อยกว่า ตลอดจนยังอยู่ในสถานะของการเป็นนักศึกษา ยังไม่ได้ประกอบอาชีพใดเป็นหลักแหล่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐบาลควรเน้นสื่อสารกับกลุ่มนักศึกษามากยิ่งขึ้นโดยพิจารณาคุณลักษณะของสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนวางรูปแบบวิธีการในการผลิตสร้างสรรค์เนื้อหาข่าวสารให้ผู้รับสารได้เล็งเห็นประโยชน์เกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเห็นความจำเป็นต่อวิถีชีวิตของคนไทยซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับสังคมของคนรุ่นใหม่ได้

2. ทุกภาคส่วนควรมีการสนับสนุนการให้กลุ่มนักศึกษาในฐานะพลังของสังคมได้มีบทบาทต่อการการสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการเข้าไปมีบทบาทการพิจารณาตรวจสอบการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐบาล ตั้งแต่ระดับ กอง กรม กระทรวง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค(ระดับจังหวัด) ตลอดจนภาคส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล, องค์การบริหารส่วนจังหวัด) ผ่านการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ที่ถูกต้อง

3. การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มนักศึกษาและประชาชนที่ต้องควรตระหนักในเปิดรับ และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ต้องมีการกลั่นกรองข่าวสารต่างๆ ด้วยการยึดถือข้อเท็จจริงและความถูกต้อง รวมไปถึงจนถึงในการแสดงความคิดเห็นในโพสต์ทางสื่อออนไลน์ ซึ่งไม่ควรมีความรุนแรง ไม่ควรแบ่งพรรคแบ่งพวกเมื่อร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในอีกแง่หนึ่งควรสร้างสรรค์และเปิดพื้นที่การพูดคุยอย่างมีความเคารพซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

4. สำนักข่าวสื่อออนไลน์ในช่องทางต่างๆ ควรมีบทบาทในการเป็นเสียงสะท้อนทางความคิดของกลุ่มนักศึกษาและประชาชนไปยังผู้มีอำนาจในการตัดสินใจต่อประเด็นทางสังคมให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะเป็นการรักษาไว้ซึ่งหน้าที่การปกป้องผลประโยชน์ของประชาชนแล้ว ยังส่งผลให้กลไกในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เกิดขึ้นร่วมกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มนักศึกษาและประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อประเด็นสาธารณะได้มากยิ่งขึ้น

5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการนำเสนอข่าวสารของสื่อออนไลน์ จำเป็นต้องมีวิธีการดูแล ตรวจสอบให้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารโดยเฉพาะข่าวสารทางการเมืองเป็นไปโดยประโยชน์ของนักศึกษาและประชาชน ซึ่งการนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้นต้องไม่นำพามาซึ่งความเสียหายต่อสังคมและประเทศชาติ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีปทุม และได้รับการสนับสนุนการเผยแพร่บทความจาก มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

เอกสารอ้างอิง

- دنۇفل ۇنۇجىن تامەنى. (2545). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิรูปอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, ภาควิชาสื่อสารมวลชน.*
- ตรัยรัตน์ ปลื้มปิติชัยกุล. (2562). การสื่อสารเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. *รัฐสภาสาร*, 67 (2).
- บุญญภณ เทพประสิทธิ์. (2558). *ตัวแบบการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- ปิยะรัตน์ ช่วยเรืองและแอนนา จุมพลเสถียร.(2557).การเปิดรับ *ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลต่อการสื่อสารทางการเมืองบนเฟซบุ๊ก (Facebook).*การค้นคว้าอิสระหลักสูตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.
- มัทนา เจริญวงศ์.(2552).ความลวงของความจริง เรื่องจริงของข่าวการเมือง.*วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*.26 (1).
- ยุพา สุภาพกุล. (2534). *การสื่อสารมวลชน.เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยและการแปลความหมาย. *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา*, 18 (3).

สิทธิพันธ์ พุทธหนู. (2531). *ทฤษฎีพัฒนาทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุกัญญา บุรณเดชาชัย. (2552). *พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา*.

ชลบุรี: ภาควิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุดที่วิล สุขใส. (2558). *สื่อออนไลน์กับบทบาทในการกำหนดประเด็นข่าวทางสังคม*. สืบค้นจาก

https://blog.infoquest.co.th/iqmedialink/news_onlinemedia/

Fagen. Richard R. (1966). *Politics and Communication*. Boston: Little, Brown.

Mibrath, Lester W. and Goel, M.L.(1977). *Political Participation: How and Why Do People*

Get involved in Politics? Second Edition. Chicago: Rand McNally.

Taro Yamane. (1987). *Statistic: an Introductory Analysis*. 2nd ed. New York : Harper & Row.